

4. Рудюк Анатолій. Україна розвиває органічне виробництво на рівні з іншими країнами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249250758&cat_id=244276429

5. Духницький Богдан. Україна посідає 20-е місце у світі за площею органічних угідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iae.org.ua/presscentre/archnews/2131-ukrayina-posidaye-20-e-mistse-u-sviti-za-ploshcheyu-orhanichnykh-uhid-bohdan-dukhnyskyy.html>

6. Сайт Федерації органічного руху України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>

Назар МАЛЕВИЧ

аспірант

Тернопільський національний економічний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Сьогодні розвиток національних економік в багатьох країнах світу відбувається під впливом міжнародних тенденцій заохочення екологізації, поглиблення глобалізаційних процесів та застосування інноваційних практик в різних сферах господарювання. Зокрема, це стосується і виробництва органічної сільськогосподарської продукції. Сфера екологізації сільського господарства та виробництва органічної продукції є доволі розвиненою в країнах Західної Європи. Динамічне поширення екологічного сільського господарства у цих державах зумовлене високим рівнем їх суспільно-економічного розвитку [1].

Поняття «органічне сільське господарство» часто ототожнюють з сільськогосподарською діяльністю без використання синтетичних пестицидів і мінеральних добрив. Однак, це швидше характерна ознака, а не визначення самої системи ведення господарювання. Згідно досліджень Департаменту сільського господарства США (1980 р.), «органічним виробництвом прийнято вважати систему виробництва сільськогосподарської продукції, яка забороняє або значною мірою обмежує використання синтетичних комбінованих добрив, пестицидів, регуляторів росту та харчових добавок до кормів при відгодівлі тварин. Така система в основному базується на сівозмінах, використанні рослинних решток, гною та компостів, бобових рослин і рослинних добрив, органічних відходів виробництва, мінеральної сировини, механічному обробітку ґрунтів і біологічних засобах боротьби зі шкідниками з метою підвищення родючості та покращення структури ґрунтів, забезпечення повноцінного живлення рослин і боротьби з бур'янами та різноманітними шкідниками» [2, 3, 4].

За даними Науково-дослідного центру органічного сільського господарства, вартість світового ринку органічної продукції в 2015 році становить близько 60 млрд. доларів. 164 країни світу займаються органічним сільським господарством на площі понад 37,5 млн. гектарів, включаючи землі перехідного періоду. Налічується понад 1,9 млн. виробників органічної сільськогосподарської продукції. До країн з найбільшою площею органічних сільськогосподарських земель відносять Австралію (12 млн. га), Аргентину (3,6 млн. га), США (2,2 млн. га), Китай (1,9 млн. га), Іспанію (1,6 млн. га)

Середній розмір органічних господарств значно відрізняється по країнах Європи. Багато країн Центральної та Східної Європи мають органічні ферми із загальною площею угідь до кількох тисяч гектарів у одному господарстві, і, як правило, сфокусовані на ринкові сільськогосподарські культури орних земель або спеціальні культури.

В багатьох країнах передбачено державне субсидування та підтримка збуту органічної сільськогосподарської продукції, а також проведення навчань та популяризації її серед населення. Основним видом державної підтримки розвитку органічного сектору сільського господарства є надання субсидій. Зокрема, в країнах ЄС субсидії, що надаються при

виробництві традиційних сільськогосподарських продуктів, поступово втратили свою актуальність. Тому уряди узгодили застосування концепції підтримки органічного сільськогосподарського виробництва. Це пов'язано з тим, що органічне сільське господарство пов'язане з отриманням не тільки економічних, а й соціальних та екологічних ефектів [5, 6].

З 1957 року, в ЄС діє Спільна Аграрна Політика (САП), яка спрямована на субсидування розвитку сільських територій, підтримку виробництва екологічної продукції, захист навколишнього середовища, підвищення якості та безпеки харчових продуктів. У багатьох країнах ЄС передбачено підтримку сертифікованих за екологічними стандартами ЄС виробників сільськогосподарської продукції. Основний акцент зроблено на підтримці виробників аграрної продукції у перехідний період до екологічного виробництва. Європейський План Дій щодо розвитку екологічного виробництва передбачає низку механізмів й інструментів для розвитку даної галузі сільського господарства в рамках Спільної Аграрної Політики ЄС, а саме:

- стимулювання попиту через запровадження системи поліпшення якості продукції;
- потенційні ефекти від охорони довкілля в майбутньому;
- стимулювання переходу до екобезпечного аграрного виробництва на всій площі господарства, а не тільки на його частині;
- створення аналогічних можливостей інвестиційної підтримки за сертифікованих за екологічними стандартами ЄС сільськогосподарських виробників, які мають інші аграрні виробники;
- створення умов для сільськогосподарських виробників з метою поліпшення дистрибуції та маркетингу екобезпечної продукції;
- інформаційна підтримка шляхом надання дорадчих послуг;
- визнання екологічно безпечного аграрного виробництва, як пріоритетного напрямку ведення сільського господарства на територіях із загрозливим станом довкілля.

Країни ЄС для підтримки сертифікованих за екологічними стандартами ЄС аграрних виробників використовують дві стратегії:

- гарантована підтримка всіх виробників екобезпечної аграрної продукції, як у перехідний період, так і після нього;
- значна різниця фінансової підтримки між традиційними та сертифікованими за екологічними стандартами ЄС сільськогосподарськими виробниками з метою заохочення їх переходу на екологічно безпечні технології виробництва.

Загалом, згідно відношення до підтримки розвитку екологічного аграрного виробництва на своїй території країни-члени ЄС можна поділити на три групи:

Група країн-членів ЄС, яка не акцентує увагу на розвитку екологічного аграрного виробництва.

Країни ЄС, які передбачають підтримку екологічного аграрного виробництва в межах різноманітних програм охорони навколишнього природного середовища й розвитку сільських територій.

Країни ЄС, де розвиток екологічного аграрного виробництва є пріоритетним.

Таким чином розвиток та широке впровадження органічного сільськогосподарського виробництва в Україні забезпечить високий рівень споживання населенням екологічно чистої продукції та її експорт в інші країни, що позитивно вплине економічний стан нашої держави.

Література

1. Дзядикевич Ю.В. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія / Ю.В.Дзядикевич, Б.О.Язлюк, Р.Б.Гевко та ін. – Тернопіль: Астон. – 2016. – 392 с.
2. Гевко Р.Б. Екологічні аспекти сільськогосподарського виробництва / Р.Б.Гевко, Ю.В.Дзядикевич, Н.Ю.Малевиц // Сталий розвиток економіки. – 2017. – № 2 (35). – С.156-162.

3. Семенов В.Ф. Екологічний менеджмент. Підручник / В.Ф.Семенов, О.Л.Михайлюк, Т.П. Галушкіна. – К.: Центр навч. літ. – 2004. –407 с.

4. Брошак І.С. Моніторинг ґрунтів, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки земель тернопільської області: монографія / І.С.Брошак, Р.Б.Гевко, С.С.Никеруй та ін.- Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр “Економічна думка”.– 2013. – 160 с.

5. Язлюк Б.О. Теоретичні та прикладні аспекти економічної безпеки України / Б.О.Язлюк, Р.Б.Гевко, Ю.В.Дзядикевич // Інноваційна економіка. – 2017. – № 59. – С.301-310.

6. Дзядикевич Ю.В. Підвищення ефективності використання твердого біопалива (огляд) / Ю.В.Дзядикевич, Р.Б.Гевко, Р.І.Розум, М.В.Буряк // Вісник Інженерної академії України. – 2010. – Випуск 3-4. – С.213-219.

Мар’яна СВИНТУХ

викладач

Тернопільський національний економічний університет

Петро РЯБОКОНЬ

студент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СЕРТИФІКАЦЯ ЛІСІВ

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальноновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства передбачає заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого населення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, проте не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Лісова сертифікація включає дві складові. Перша, це сертифікація системи ведення лісового господарства, а друга – сертифікація ланцюга постачання продукції.

Під час першої відбувається оцінка відповідності лісового господарства сукупності екологічних, соціальних і економічних вимог, друга торкається налагодження системи відстеження руху деревини та іншої продукції з сертифікованих лісових господарств до споживача через усі етапи трансформації сировини в готову продукцію, призначену для використання кінцевим споживачем. Таким чином, якщо перша складова безпосередньо стосується лісових господарств, то друга – деревообробних і лісоторгівельних підприємств, які використовують деревину з сертифікованих лісів.

Зазвичай, сертифікована продукція маркується відповідним логотипом задля гарантування споживачеві законності і сталість джерел походження деревини, яка використовувалася для виготовлення товару.

Лісовим кодексом України передбачено, що лісова сертифікація є невід’ємною складовою організації лісового господарства, яка ґрунтується на міжнародних вимогах (стандартах).